

Aneurin Bevan University Health Board

Asesiad Anghenion Fferyllol 2021

(Fersiwn derfynol i'w chyhoeddi ym mis Hydref
2021)

Dogfen Gryno ac Arolwg ar gyfer ymgynghori

Ymgynghoriad Cyhoeddus: Yn dechrau 2021 Cyflwynwch eich barn erbyn hanner nos ar 31 Gorffennaf 2021

Mae'r ddogfen hon yn crynhoi Asesiad Anghenion Fferyllol (AAFF) drafft llawn Bwrdd Iechyd Prifysgol Aneurin Bevan. Ei nod yw ymdrin â phwyntiau allweddol yr AAFF i'ch helpu i ateb y cwestiynau yn yr ymgynghoriad cyhoeddus.

I gael manylion llawn yr AAFF Drafft gallwch weld y ddogfen yma: **Saesng-**
<https://abuhb.nhs.wales/files/key-documents/aneurin-bevan-university-health-board-pharmaceutical-needs-assessment/>

or **Cymraeg-**<https://bipab.gig.cymru/ffeiliau/key-documents/pharmaceutical-needs-assessment-welsh-pdf/>

Cyflwyniad

Mae AAFF yn ddogfen gyfreithiol, y mae'n rhaid i bob Bwrdd Iechyd yng Nghymru ei chynhyrchu erbyn 1^{af} Hydref 2021 er mwyn nodi'r angen a'r bylchau mewn gwasanaethau fferyllol yn ei ardal. Mae'r gofyniad i gynhyrchu AAFF wedi'i gyfeirio at Reoliadau'r Gwasanaeth Iechyd Gwladol (Gwasanaethau Fferyllol) (Cymru) 2020.

Diben yr Asesiad o Anghenion Fferyllol (AAFF) yw:

- ▶ **Nodi gwasanaethau fferyllol sydd ar gael yn y gymuned ar hyn o bryd**
- ▶ **Asesu'r angen am wasanaethau fferyllol yn y dyfodol**
- ▶ **Nodi unrhyw fylchau yn y gwasanaeth presennol**
- ▶ **Llywio'r broses o wneud penderfyniadau am geisiadau i ddarparu gwasanaethau fferyllol**

Ymgynghoriad AAFf

Mae AAFf Bwrdd Iechyd Prifysgol Aneurin Bevan wedi cyrraedd cam le gellir ymgynghori ar y fersiwn drafft. Mae'r AAFf yn destun cyfnod ymgynghori statudol o 60 diwrnod, a fydd yn rhedeg o 1^{af} Mehefin 2021 i 31^{ain} Gorffennaf 2021. Mae'n ofynnol i'r Bwrdd Iechyd ymgynghori ag amrywiaeth o wahanol sefydliadau (gweler diwedd y ddogfen). Mae ymatebion hefyd yn cael eu croesawu oddi wrth aelodau'r cyhoedd.

Mae'r AAFf yn ddogfen fawr ac yn darparu;

- Gwybodaeth am y fframwaith rheoleiddio ar gyfer gwasanaethau fferyllol
- Sylwadau a barn a gasglwyd yn ystod arolwg cyhoeddus a gynhaliwyd rhwng canol mis Tachwedd a chanol mis Rhagfyr 2020
- Gwybodaeth a gafwyd oddi wrth gontractwyr fferyllol a practisau meddygon teulu sy'n dosbarthu
- Nodweddion demograffig y boblogaeth a'u hanghenion iechyd
- Y ddarpariaeth bresennol o wasanaethau fferyllol o fewn Bwrdd Iechyd Prifysgol Aneurin Bevan
- Adolygiad o'r gwasanaethau fferyllol a ddarperir ym mhob un o'r 5 ardal sydd wedi'u hisrannu'n 11 Rhwydwaith Gofal Cymdogaeth y mae ardal y Bwrdd Iechyd wedi'i rhannu iddynt.
- Casgliadau ar y dystiolaeth a ddarparwyd ar gyfer y ddogfen AAFf

Mae'r AAFf yn nodi'r gwasanaethau fferyllol a gynigir ar sail ardal. Mae'r ardaloedd a ddefnyddiwyd ar gyfer yr asesiad o anghenion fferyllol yn cyd-fynd â ffiniau'r Rhwydweithiau Gofal Cymdogaeth (RhGCau), sef:

Blaenau Gwent:

- Dwyrain Blaenau Gwent
- Gorllewin Blaenau Gwent

Caerffili

- Dwyrain Caerffili
- Gogledd Caerffili
- De Caerffili

Sir Fynwy:

- Gogledd Sir Fynwy
- Gogledd Sir Fynwy

Casnewydd:

- Dwyrain Casnewydd
- Gorllewin Casnewydd

Torfaen:

- Gogledd Torfaen
- De Torfaen

I gael gwybodaeth am y ddarpariaeth fferylliaeth ym mhob ardal, gallwch edrych ar y Penodau Ardal yn yr AAFf drafft llawn.

Ceir crynodeb o'r ddogfen AAFf ddrafft llawn yn y ddogfen ymgynghori hon.

Gwasanaethau Fferyllol

Diffinnir gwasanaethau fferyllol drwy gyfeirio at reoliadau'r GIG ar gyfer fferyllfeydd cymunedol, gweinyddu practisau meddygon teulu a chontractwyr offer.

Fferyllfeydd Cymunedol

Mae tair haen o wasanaethau fferylliaeth gymunedol:

- *Gwasanaethau hanfodol* – gwasanaethau y mae'n rhaid i bob fferyllfa gymunedol sy'n darparu gwasanaethau fferyllol y GIG eu darparu. Mae'r rhain yn cynnwys; dosbarthu meddyginiaethau, hyrwyddo ffyrdd iach o fyw, cymorth i hunanofal a gwaredu meddyginiaeth ddiangen y cleifion
- *Gwasanaethau uwch* – gwasanaethau y gall pob contractwr fferylliaeth gymunedol a chontractwyr offer gweinyddu eu darparu yn amodol ar achrediad a chyfleusterau penodol. Adolygiadau Defnydd Meddyginiaethau yw'r rhain ar hyn o bryd, Adolygiadau o Feddyginiaethau ar Ryddhad, Adolygiadau Defnyddio Offer a Gwasanaeth Addasu Offer Stoma
- *Gwasanaethau Pellach* – gwasanaethau sy'n Genedlaethol (Cymru) neu sy'n cael eu comisiynu'n lleol.

Practisau Meddygon Teulu sy'n Dosbarthu

Mae practisau meddygon teulu sy'n dosbarthu'n helpu i ddarparu gwasanaethau fferyllol mewn ardaloedd gwledig iawn lle gallai fod yn anodd i gleifion gyrraedd fferyllfa.

Bwrdd Iechyd Prifysgol Aneurin Bevan: Dogfen Gryno'r AAFf

Mae gan 13 o'r 75 o bractisau meddygon teulu ym Mwrdd Iechyd Prifysgol Aneurin Bevan ganiatâd i roi meddyginiaeth i gleifion penodol.

Er mwyn bod yn gymwys i gael gwasanaethau dosbarthu, rhaid i gleifion fodloni meini prawf penodol. Yn fyr, mae claf cymwys yn un sydd:

- ▶ Yn byw mewn "ardal reoledig" – ardal sydd wedi'i phennu gan y Bwrdd Iechyd, fel ardal wledig ei chymeriad, ac
- ▶ Yn byw mwy nag 1.6 cilomedr / 1 filltir o fferyllfa – wedi'i fesur fel llinell syth

Mae opsiwn hefyd, i glaf wneud cais ei fod yn cael anhawster difrifol i gael mynediad at wasanaethau fferyllol, y gellir gofyn i'r Bwrdd Iechyd ei ystyried, lle nad yw'r "ardal reoledig" a phellter o fferyllfa'n berthnasol.

Contractwyr Offer

Nid oes unrhyw gontractwyr offer ym Mwrdd Iechyd Prifysgol Aneurin Bevan.

Lleoliadau Fferyllfeydd a Phractisau Meddygon Teulu sy'n Dosbarthu

Mae 131 o fferyllfeydd cymunedol ac 13 o bractisau meddygon teulu sy'n dosbarthu yn ardal y Bwrdd Iechyd Prifysgol. Dangosir nifer y fferyllfeydd a'r arferion dosbarthu yn ôl ardal yn y tabl isod.

Ardal	Fferyllfeydd Cymunedol	Practisau Meddygon Teulu sy'n Dosbarthu
Blaenau Gwent	16	0
Caerffili	43	0
Sir Fynwy	18	12
Casnewydd	33	0
Torfaen	21	1

Gellir rhannu hyn ymhellach i'r Rhwydweithiau Gofal Cymdogaeth (RhGCau):

RhGCau	Fferyllfeydd Cymunedol	Practisau Meddygon Teulu sy'n Dosbarthu
Dwyrain Blaenau Gwent	7	0

Gorllewin Blaenau Gwent	9	0
Gogledd Caerffili	15	0
De Caerffili	14	0
Dwyrain Caerffili	14	0
Gogledd Sir Fynwy	11	8
Gogledd Sir Fynwy	7	4
Dwyrain Casnewydd	15	0
Gorllewin Casnewydd	18	0
Gogledd Torfaen	11	1
De Torfaen	10	0

Mae gan Fwrdd Iechyd Prifysgol Aneurin Bevan boblogaeth o 594,164. Mae 131 o fferyllfeydd yn gwasanaethu'r boblogaeth, sy'n darparu cymhareb o 2.21 o fferyllfeydd i bob 10,000 o'r boblogaeth. Mae hyn ychydig yn is na'r cyfartaledd ar gyfer Cymru, sef tua 2.26.

Oriau Agor Fferyllfeydd a Phractisau Meddygon Teulu sy'n Dosbarthu

Mae fferyllfeydd ar agor ar wahanol adegau, ond byddai disgwyl iddynt ddarparu o leiaf 40 awr o agor bob wythnos, oni bai bod llai o oriau wedi'u cytuno, e.e. lle mae fferyllfa'n gwasanaethu meddygfa gangen.

Mae'r penodau ardal ac atodiad L o fewn yr AAFf drafft llawn yn rhoi rhagor o wybodaeth am amseroedd agor fferyllfeydd ym mhob ardal ac atodiad L. Fodd bynnag, ym mis Tachwedd 2020 ac ar yr adeg honno roedd:

- 11 fferyllfa ar agor saith diwrnod yr wythnos
- 18 fferyllfa ar agor o ddydd Llun i ddydd Sadwrn

- 63 o fferyllfeydd ar agor o ddydd Llun i ddydd Gwener, a dydd Sadwrn hyd at 13.00
- 39 o fferyllfeydd ar agor o ddydd Llun i ddydd Gwener.

Mae Rotas yn gweithredu i sicrhau mynediad i fferyllfa ar nosweithiau yn ystod yr wythnos, ar ddydd Sul a gwyliau cyhoeddus a banc ac fe'u cyhoeddir ar wefan y bwrdd iechyd. Caiff posterï sy'n cadarnhau pa fferyllfeydd fydd ar agor a phryd hefyd eu harddangos yn y fferyllfeydd.

Mae practisau meddygon teulu wedi'u contractio i ddarparu gwasanaethau rhwng 08.00 a 18.30, o ddydd Llun i ddydd Gwener, ac eithrio gwyliau banc a chyhoeddus. Yn gyffredinol, bydd meddygfeydd meddygon teulu ar agor ar yr un pryd â'r practis meddyg teulu ac yn dosbarthu presgripsiynau a roddir fel rhan o ymgynghoriad yn ystod y cyfnod hwn yn ogystal â dosbarthu presgripsiynau ailadroddus.

Adeg drafftio'r ddogfen hon mae 31 o bractisau yn cynnig oriau agor estynedig naill ai cyn 08.00 neu ar ôl 18.30.

Os bydd oriau agor practis meddygon teulu yn newid, er enghraifft mae practis yn agor cyn 08.00 neu'n aros ar agor ar ôl 18.30, yna mae gan y bwrdd iechyd y gallu i gyfarwyddo fferyllfa neu fferyllfeydd sy'n bodoli eisoes i agor am oriau hirach yn ôl y gofyn. Gall hefyd gyfarwyddo fferyllfa bresennol i agor y tu allan i oriau agor arferol er mwyn diwallu anghenion y boblogaeth, er enghraifft ar wyl gyhoeddus neu wyl banc.

Gwasanaethau a Ddarperir gan Fferyllfeydd a Phractisau Meddygon Teulu sy'n Dosbarthu - Gwasanaethau Hanfodol

Mae'r holl fferyllfeydd a'r practisau meddygon teulu sy'n dosbarthu ym Mwrdd Iechyd Prifysgol Aneurin Bevan yn darparu gwasanaethau dosbarthu. Mae fferyllfeydd yn darparu gwasanaethau hanfodol: dosbarthu ailadroddus, sicrhau safonau proffesiynol (llywodraethu clinigol) a gwirio barn cleifion, hyrwyddo ffyrdd iach o fyw, darparu lle i ddychwelyd meddyginiaethau diangen, cyfeirio pobl at wasanaethau eraill a chefnogi pobl i ofalu amdanynt eu hunain.

Y prif wasanaeth fferyllol hanfodol yw dosbarthu presgripsiynau.

Yn ystod 2019/20, roedd practisau meddygon teulu ym Mwrdd Iechyd Prifysgol Aneurin Bevan wedi presgripsiynu 16,227,231 o eitemau.

- **Dosbarthwyd 15,202,934 o eitemau (93.4%) gan fferyllfeydd cymunedol**
- **Dosbarthwyd, neu gweinyddwyd yn bersonol, 830,139 o eitemau (5.1%) gan y practisau meddygon teulu sy'n dosbarthu**
- **Arall 194,158 (1.5%)**

Mae fferyllfeydd cymunedol yn darparu gwasanaethau uwch ac amrywiaeth o wasanaethau pellach, sy'n ychwanegol at y gwasanaethau dosbarthu arferol y bydd y rhan fwyaf o'r cyhoedd yn gyfarwydd â hwy.

Gwasanaethau Uwch

Gall fferyllfeydd ddarparu gwasanaethau "uwch" yn ogystal â'r gwasanaethau hanfodol. Y gwasanaethau uwch y gallant ddarparu yw:

- Adolygiadau Defnydd Meddyginiaethau – cefnogi cleifion i ddeall y defnydd o'u meddyginiaeth i wella eu gwybodaeth a'u cydymffurfiaeth
- Adolygiadau o Feddyginiaethau ar Ryddhad – cefnogi cleifion a ryddhawyd yn ddiweddar o leoliad gofal drwy sicrhau bod newidiadau i feddyginiaeth yn cael eu dilyn drwodd i'r gymuned
- Addasiadau Stoma – i wneud yn siŵr bod offer stoma pobl yn gyfforddus yn seiliedig ar eu mesuriadau
- Adolygiadau Offer – gwella gwybodaeth y claf am unrhyw offer sydd ei angen arnynt

Er mwyn darparu Adolygiadau Defnydd Meddyginiaethau, rhaid i fferyllfa gael ardal ymgynghori breifat, lle gall claf a'r fferyllfeydd eistedd a siarad heb gael eu clywed.

O'r 131 o fferyllfeydd ym Mwrdd Iechyd Prifysgol Aneurin Bevan:

- ▶ Mae 130 yn cynnig Adolygiadau Defnydd Meddyginiaethau (sydd wedi'u hatal ar hyn o bryd oherwydd pandemig COVID-19)
- ▶ Mae 81 yn cynnig gwasanaeth adolygiad o feddyginiaethau i gleifion ar ryddhad
- ▶ Nid oes yr un ohonynt yn cynnig Addasiadau Stoma
- ▶ Nid oes yr un ohonynt yn cynnig Adolygiadau Offer

Gwasanaethau Pellach

Mae gwasanaethau pellach yn cyfeirio at wasanaethau Cenedlaethol (Cymru) neu wasanaethau GIG lleol sy'n cael eu comisiynu o fferyllfeydd er mwyn diwallu anghenion y boblogaeth. Cynigir ystod eang o wasanaethau pellach gan fferyllfeydd cymunedol Bwrdd Iechyd Prifysgol Aneurin Bevan. Y prif wasanaethau pellach cenedlaethol yw:

- **Gwasanaeth Anhwylderau Cyffredin** – cyngor a thriniaeth am ddim ar hyd at 27 o gyflyrau cyffredin. Mae'r 131 o fferyllfeydd ym Mwrdd Iechyd Prifysgol Aneurin Bevan yn cynnig y gwasanaeth hwn.
- **Cyflenwad Meddyginiaeth Brys** – mae hyn yn darparu ar gyfer cyflenwi meddyginiaeth presgripsiwn eildro ar frys, lle nad yw claf yn gallu cael cyflenwad drwy ddulliau eraill cyn iddo redeg allan o feddyginiaeth. Mae'r 131 o fferyllfeydd ym Mwrdd Iechyd Prifysgol Aneurin Bevan yn cynnig y gwasanaeth hwn.
- **Atal Cenhedlu Brys (y bilsen fore wedyn)** – mae hyn yn caniatáu cyflenwad o'r bilsen fore wedyn os yw'n briodol yn dilyn ymgynghoriad ar gyfer menywod 13 oed a hŷn. Mae 111 o fferyllfeydd ym Mwrdd Iechyd Prifysgol Aneurin Bevan yn cynnig y gwasanaeth hwn. Y nod fyddai sicrhau bod y gwasanaeth hwn ar gael ym mhob fferyllfa er mwyn gwella hygyrchedd.
- **Brechu rhag y Ffliw** – mae'r gwasanaeth hwn yn dymhorol ac fel arfer mae'n gweithredu o fis Medi hyd at fis Mawrth. Cynigiodd 117 o fferyllfeydd ym Mwrdd Iechyd Prifysgol Aneurin Bevan y gwasanaeth hwn yn 2020/21. Y nod fyddai sicrhau bod y gwasanaeth hwn ar gael ym mhob fferyllfa er mwyn gwella hygyrchedd.
- **Gwasanaethau Camddefnyddio Sylweddau** – mae yna ddau wasanaeth camddefnyddio sylweddau; gwasanaeth Cyfnewid Nodwyddau a gwasanaeth Gweinyddu Meddyginiaethau dan Oruchwyliaeth. Ym Mwrdd Iechyd Prifysgol Aneurin Bevan, mae 16 o fferyllfeydd yn darparu gwasanaeth Cyfnewid Nodwyddau ac mae 111 yn ymgymryd â Gweinyddu Meddyginiaethau dan Oruchwyliaeth.
- **Rhoi'r Gorau i Ysmygu** – mae dwy lefel o wasanaeth Rhoi'r Gorau i Ysmygu yn cael eu cynnig gan fferyllfeydd. Gwasanaeth cyflenwi yn unig yw Lefel 2, sy'n darparu therapi disodli nicotin am ddim (sef NRT) yn dilyn asesiad gan Ymgynghorydd Rhoi'r Gorau i Ysmygu. Mae Lefel 3 yn wasanaeth un stop sy'n cynnwys cyflenwi NRT a sesiynau cwnsela drwy fferyllfa. Ym Mwrdd Iechyd Prifysgol Aneurin Bevan, mae 125 o

fferyllfeydd yn cynnig Lefel 2 ac 83 yn cynnig Lefel 3 ac mae 40 o'r fferyllfeydd hyn yn cynnwys y cyflenwad o Champix® (varenicline).

- **Gwasanaethau Presgripsiynu Annibynnol** – Gall fferyllwyr Presgripsiynu Annibynnol ddarparu ymgynghoriadau a phresgripsiynu meddyginiaeth yn eu maes arbenigedd. Ar hyn o bryd mae 4 fferyllfeydd ym Mwrdd Iechyd Prifysgol Aneurin Bevan yn ymgynghori naill ai ar Gyflyrau Aciwt neu Wasanaeth Tynnu Meddyginiaeth yn Ôl. Bydd ystod yr amodau a nifer y safleoedd fferylliaeth yn cynyddu dros y 5 mlynedd nesaf, wrth i fwy o fferyllwyr hyfforddi i fod yn Bresgripsiynwyr Annibynnol.
- **Gwasanaethau Cartrefi Gofal** – Mae'r gwasanaeth hwn wedi'i rannu'n ddwy lefel.

Cymorth Lefel 1 - dyma yw darpariaeth yr adolygiad systematig o'r holl brosesau rheoli meddyginiaethau yn y cartref gofal a gweithio gyda'r cartref ar ddatblygu protocolau a gweithdrefnau er mwyn hwyluso'r gwaith o archebu, cyflenwi, storio a rhoi meddyginiaethau ac offer yn ddiogel a lleihau gwastraff y gellir ei osgoi.

Cymorth Lefel 2 - dyma yw'r cam amlygu ac adolygu'r meysydd risg therapiwtig o bresgripsiynu y dangosir eu bod yn digwydd yn rheolaidd mewn cartrefi gofal. Drwy ddefnyddio Dangosyddion Diogelwch Meddyginiaethau Canlyniadau Cleifion gall y fferyllfeydd sicrhau craffu fferyllol ar bresgripsiynu ar gyfer cleifion cartrefi gofal a meincnodi hyn yn erbyn safonau presgripsiynu.

Comisiynir 29 o fferyllfeydd i ddarparu'r gwasanaeth lefel 1 a chomisiynir 28 o fferyllfeydd i ddarparu'r gwasanaeth lefel 2. Cafodd y gwasanaeth hwn ei atal ar ddiwedd mis Mawrth 2020 oherwydd COVID 19.

Mae Bwrdd Iechyd Prifysgol Aneurin Bevan wedi datblygu a chomisiynu rhai gwasanaethau gwell lleol gan fferyllfeydd. Y rhain yw:

- ▶ Gwasanaeth Meddyginiaeth Gofal Lliniarol o fewn Oriau Agor – mae'n ofynnol i fferyllfeydd penodol gadw rhestr gytûn o feddyginiaeth diwedd oes nad yw'n cael ei stocio fel arfer, fel y gall Gweithwyr Gofal Iechyd Proffesiynol gael mynediad cyflym pan fo angen. Dewisir fferyllfeydd, fel arfer oherwydd eu horiau agor estynedig a'u lleoliad. Ar hyn o bryd mae 9 fferyllfa ym Mwrdd Iechyd Prifysgol Aneurin Bevan yn cynnig y gwasanaeth hwn.
- ▶ Gwasanaeth Meddyginiaeth Gofal Lliniarol - mae'n ofynnol i fferyllfeydd penodol gadw rhestr gytûn o feddyginiaeth diwedd oes y tu allan i oriau agor

arferol ac mae'n gwneud ymrwymiad er mwyn sicrhau bod defnyddwyr y gwasanaeth hwn yn cael mynediad prydlon i'r meddyginiaethau hyn bob amser, ar hyn o bryd mae 11 fferyllfa ym Mwrdd Iechyd Prifysgol Aneurin Bevan yn cynnig y gwasanaeth hwn.

- ▶ Mae Gwasanaeth Gwell a Arsylwyd yn Uniongyrchol gydag elfen Therapi ynghlwm yn galluogi fferyllfeydd i helpu cleifion i gydymffurfio â'u cynllun triniaeth y cytunwyd arno. Cynigiodd 11 fferyllfa ym Mwrdd Iechyd Prifysgol Aneurin Bevan y gwasanaeth hwn yn 2020/21.
- ▶ Gwasanaeth Heparin Pwysau Moleciwlaidd Isel (Dalteparin)- mae'n ofynnol i fferyllfeydd penodol gynnal ystod gytûn o feddyginiaeth heparin pwysau moleciwlaidd isel er mwyn sicrhau bod defnyddwyr y gwasanaeth hwn yn cael mynediad prydlon i'r meddyginiaethau hyn yn ystod eu horiau agor arferol. Cynigiodd 7 fferyllfa ym Mwrdd Iechyd Prifysgol Aneurin Bevan y gwasanaeth hwn yn 2020/21.
- ▶ Nod y Gwasanaeth Lleihau Gwastraff hwn yw lleihau presgripsiynu gwastraff a gor-archebu meddyginiaeth ailadroddus drwy ddefnyddio fferyllwyr a'u staff cymorth i ganfod yn uniongyrchol gan gleifion a oes angen pob eitem a gyflwynir i'w dosbarthu ai peidio. Cynigiodd 122 o fferyllfeydd ym Mwrdd Iechyd Prifysgol Aneurin Bevan y gwasanaeth hwn yn 2020/21.
- ▶ Gwasanaeth Gweinyddu Meddyginiaethau - mae cleifion a allai elwa o gefnogaeth i gymryd eu meddyginiaethau yn cael eu cyfeirio at fferyllfa, lle mae'n ofynnol i'r fferyllfa ddosbarthu a chyflenwi'r canlynol i'r claf:
 1. cofnod rhoi meddyginiaethau neu system dosau wedi'i monitro, neu
 2. beiriant dosbarthu pilsen awtomatig.

Mae 95 o fferyllfeydd ym Mwrdd Iechyd Prifysgol Aneurin Bevan yn cynnig y gwasanaeth cyntaf, a 29 o fferyllfeydd ym Mwrdd Iechyd Prifysgol Aneurin Bevan yn cynnig yr ail wasanaeth.

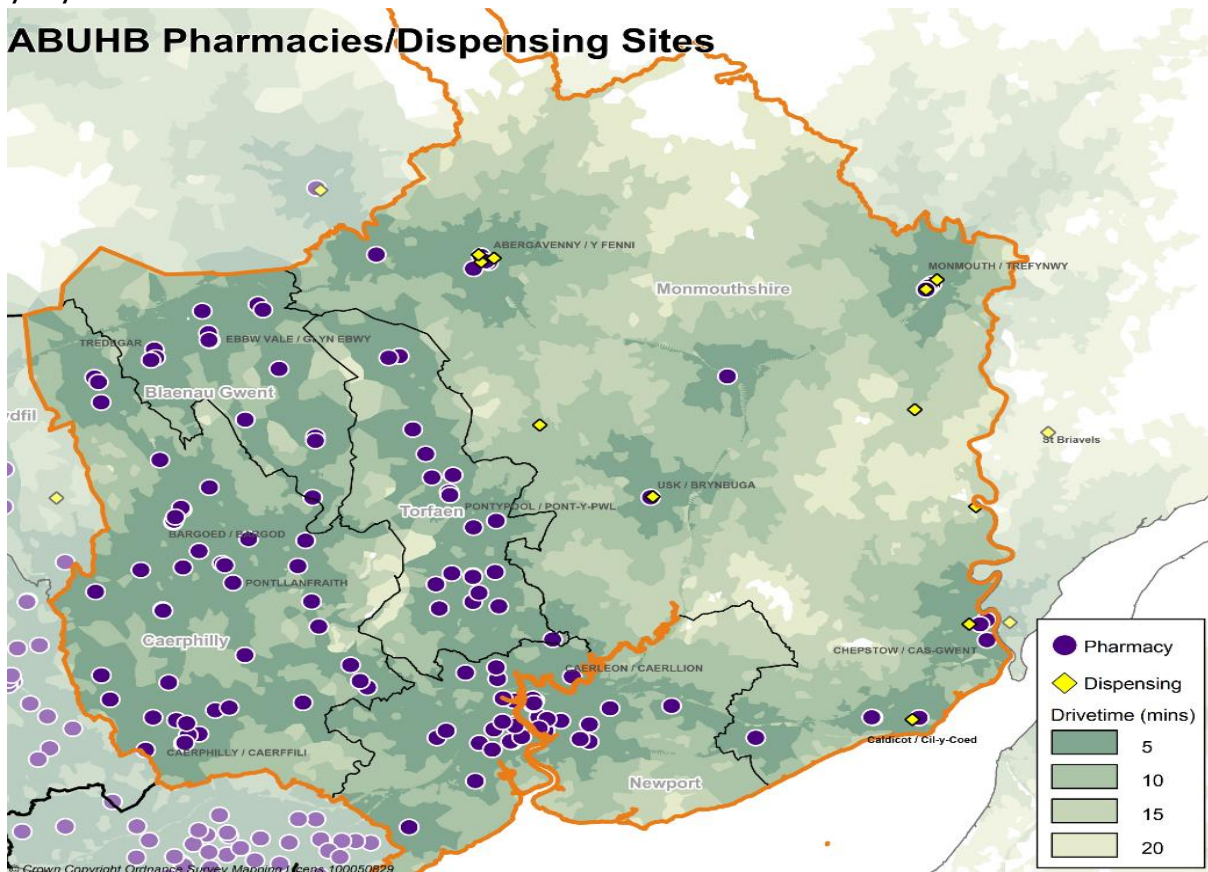
- ▶ Adolygiad Anadlydd a Gwasanaethau Profi a Thrin Gwddw Tost - Bydd y gwasanaethau hyn yn cael eu hadolygu a'u hail-lansio yn ddiweddarach yn 2021 ar ôl pandemig COVID.

Mae llawer o'r gwasanaethau cenedlaethol a lleol gwell yn ei gwneud yn ofynnol i fferyllfa gael man ymgynghori. O arolwg a gynhaliwyd gyda chontractwyr fferyllol, i hysbysu'r AAFf, cadarnhaodd 131 fod ystafell ymgynghori ar gael (er nad yw un fferyllfa yn gallu cael mynediad i'w fferyllfa oherwydd pandemig Covid).

Amser a Gymerir i gael mynediad i Fferyllfa neu Bractis Meddyg Teulu sy'n Dosbarthu - Amser gyrru

Wrth gynllunio'r AAFf, cytunodd Grŵp Llywio AAFf y Bwrdd Iechyd y dylai uchafswm amser gyrru i gael mynediad i fferyllfa fod yn 20 munud. Cafwyd mapiau o leoliadau pob fferyllfa a phractisau meddygon teulu sy'n dosbarthu ac amser gyrru 20 munud o bob un wedi'i nodi. Dim ond ychydig iawn o ardaloedd sydd nad ydynt yn dod o fewn yr amser gyrru 20 munud o fferyllfa. Roedd y rhai a nodwyd naill ai'n ardaloedd o ddwysedd poblogaeth isel iawn neu'n derbyn gwasanaethau fferyllol drwy bractisau gweinyddu.

Fel y gwelir o'r map isod, mae'r rhan fwyaf o ardal y bwrdd iechyd o fewn 20 munud i fferyllfa neu i safle dosbarthu gan feddyg. Nid yw rhannau o Sir Fynwy o fewn 20 munud ac edrychir ar hyn yn fanylach yn y penodau ardal berthnasol yn yr AAFf drafft llawn.

Mae tua 99% o boblogaeth Bwrdd Iechyd Prifysgol Aneurin Bevan yn byw o fewn taith car 20 munud o fferyllfa.

Amlygodd cyfrifiad 2011 nad oes gan tua 24% o aelwydydd fynediad i gar neu fan. Mae'n debygol y bydd canran uchel o aelwydydd nad oes ganddynt fynediad i gar yn byw mewn ardal drefol a gall cerdded i fferyllfa fod yn opsiwn. Bwrdd Iechyd Prifysgol Aneurin Bevan: Dogfen Gwyno'r AAFf

Er nad yw'n un o wasanaethau'r GIG, mae 77 o fferyllfeydd yn cynnig gwasanaeth dosbarthu meddyginiaeth am ddim i gleifion a 28 arall yn darparu hyn fel gwasanaeth preifat y codir tâl amdano. Gyda 105 o fferyllfeydd yn cynnig darparu meddyginiaeth, dylai'r rhai nad ydynt yn gallu cael mynediad i fferyllfa allu defnyddio'r gwasanaeth hwn nad yw'n cael ei ariannu gan y GIG.

O ganlyniadau'r arolwg cyhoeddus, nodwyd y canlynol:

- ▶ Roedd 60% o'r ymatebwyr yn teithio mewn car i'r fferyllfa a 28% yn cerdded;
- ▶ Gall 89% o ymatebwyr deithio i fferyllfa o fewn 20 munud.

Anghenion Iechyd Poblogaeth Bwrdd Iechyd Prifysgol Aneurin Bevan

Yn 2019 poblogaeth Bwrdd Iechyd Prifysgol Aneurin Bevan oedd 594,164 o bobl. Roedd ychydig o dan 113,000 o bobl rhwng 65 ac 84 oed ac roedd tua 17,800 o bobl yn 85 oed a throsodd.

Mynegai Amddifadedd Lluosog Cymru (MALIC) yw'r mesur swyddogol o amddifadedd cymharol ar gyfer ardaloedd yng Nghymru. Mae'n nodi ardaloedd sydd â'r crynodiad uchaf o sawl math gwahanol o amddifadedd, megis incwm, cyflogaeth, iechyd, tai, mynediad at wasanaethau. Mae Cymru gyfan wedi'i rhannu'n 1,909 o Ardaloedd Cynnyrch Ehangach Haen Is (ACEHI).

Yn gryno, Blaenau Gwent oedd â'r ganran uchaf o ardaloedd yn y 50% mwyaf difreintiedig yng Nghymru (40 neu 85.1%). Nid oedd gan Sir Fynwy unrhyw ardaloedd yn y 10% mwyaf difreintiedig, a dim ond 11 yn y 50% mwyaf difreintiedig. Casnewydd oedd â'r ganran uchaf o ardaloedd cynnyrch ehangach haen is yn y 10% mwyaf difreintiedig (23 neu 24.2%).

Y ganran fwyaf o'r boblogaeth ym Mwrdd Iechyd Prifysgol Aneurin Bevan yw Gwyn Prydeinig ar 96.1% (570,992), yn ôl cyfrifiad 2011. Mae grwpiau Pobl Dduon, Asiaidd a Lleiafrifoedd Ethnig yn cynrychioli 3.9% (23,172) o gyfanswm Poblogaeth Bwrdd Iechyd Prifysgol Aneurin Bevan.

Cyfartaledd Cymru ar gyfer disgwyliad oes dynion yw 78.3 ac 82.2 ar gyfer menywod¹. Y sir ym Mwrdd Iechyd Prifysgol Aneurin Bevan sydd â'r disgwyliad oes gwrywaidd a benywaidd uchaf yw Sir Fynwy, ar 80.3 ac 84 yn y drefn honno a'r isaf yw Blaenau Gwent, ar 76.2 ac 80.6.

¹Disgwyliad Oes a Marwolaethau yng Nghymru, Arsyllfa Iechyd Cyhoeddus Cymru 2020.

Ym Mwrdd Iechyd Prifysgol Aneurin Bevan, Rhwydwaith Gofal Cymdogaeth Dwyrain Blaenau Gwent sydd â'r nifer fwyaf o achosion o ddiabetes a'r isaf yw Rhwydwaith Gofal Cymdogaeth Gogledd Casnewydd.

Yn 2017, cyfartaledd Cymru ar gyfer cyfraddau beichiogrwydd ymhlith merched yn eu harddegau oedd 20.2/1000 o fenywod yng Nghymru (o dan 18 oed). Ym Mwrdd Iechyd Prifysgol Aneurin Bevan, Sir Fynwy oedd â'r gyfradd isaf (5.7) o'r holl awdurdodau lleol yng Nghymru, gyda Blaenau Gwent (16.1) a Chaerffili (18.0) hefyd yn is na'r gyfradd gyfartalog ar gyfer Cymru. Roedd Torfaen (22.9) a Chasnewydd (21.3) ill dau yn uwch na'r cyfartaledd ar gyfer Cymru.

Ym Mwrdd Iechyd Prifysgol Aneurin Bevan mae 18% o'r boblogaeth oedolion yn yfed mwy'n wythnosol na'r canllawiau a argymhellir ar gyfer yfed alcohol.

Yng Nghymru, dosbarthwyd 59.9% o oedolion yn rhy drwm neu'n ordew. Ar gyfer y bwrdd iechyd, y ffigur yw 64.9%. Ceir amrywiad sylweddol ar draws ardal y bwrdd iechyd gyda 56% dros bwysau neu'n ordew yn Sir Fynwy a 70% ym Mlaenau Gwent.

Ledled Cymru, ar gyfartaledd, nododd 17.4% o bobl 16 oed a throsodd statws ysmygu 'ysmygwr dyddiol' neu 'ysmygwr achlysurol' yn y data diweddaraf o Arolwg Cenedlaethol Cymru. Y cyfartaledd ar gyfer ardal y bwrdd iechyd yw 18.4% ond mae amrywiad ar lefel awdurdod lleol. Mae canran y bobl 16 oed a hŷn sy'n ysmygu ar ei isaf yng Nghasnewydd (16.5%) ac uchaf yng Nghaerffili (19.3%).

Ceir manylion llawn am anghenion iechyd poblogaeth Bwrdd Iechyd Prifysgol Aneurin Bevan ym mhenodau 2 – 3 yr AAFf drafft llawn.

Ymgysylltu er mwyn Paratoi'r AAFf

Paratowyd AAFf Bwrdd Iechyd Prifysgol Aneurin Bevan gan ddefnyddio data o ystod eang o ffynonellau gan gynnwys Iechyd Cyhoeddus Cymru, Awdurdodau Lleol, Gwasanaeth Gwybodeg GIG Cymru a Phartneriaeth Cydwasanaethau GIG Cymru.

Yn ogystal â dod o hyd i ddata ar wasanaethau a gweithgarwch, ymgysylltwyd â'r cyhoedd ar wasanaethau fferyllol cyfredol. Gwahoddwyd contractwyr fferyllol a phractisau meddygon teulu hefyd i ddarparu gwybodaeth i gefnogi datblygiad yr AAFf.

Cynhaliwyd ymarfer **ymgysylltu â'r cyhoedd** o'r 19^{eg} Tachwedd i'r 17^{eg} Rhagfyr 2020. Ymgysylltu ar ffurf arolwg ar-lein, gyda chopïau papur hefyd ar gael.

Cyflwynwyd 321 o ymatebion o bob rhan o ardal y Bwrdd Iechyd. Gwelwyd tystiolaeth o hyn yn y codau post a ddarparwyd gan ymatebwyr.

Roedd 77% o'r ymatebwyr yn fenywod, 19% yn ddynion, roedd yn well gan 2% beidio â dweud a dewisodd 2% beidio ag ateb y cwestiwn hwn.

Y grŵp mwyaf o ymatebwyr oedd 55-64 oed (25%) ac yna'n agos gan 45-54 oed (24%).

Ceir manylion llawn y cwestiynau a'r ymatebion ar gyfer ymgysylltu â'r cyhoedd yn Atodiad G ac H o'r ddogfen AAFf ddrafft lawn.

Y prif bwyntiau a amlygwyd o ymgysylltu â'r cyhoedd oedd:

- ▶ Er bod y rhan fwyaf o ymatebwyr yn defnyddio fferyllfa er mwyn cael presgripsiwn, mae fferyllfeydd yn darparu ystod o wasanaethau clinigol. Roedd yr holiadur yn rhestru nifer o wasanaethau a ddarperir gan bob un neu'r rhan fwyaf o fferyllfeydd yn ardal y bwrdd iechyd, a gofynnodd a oedd ymatebwyr yn ymwybodol ohonynt. Mae'r tabl isod yn dangos eu hymatebion.

Gwasanaeth	Nifer y bobl a oedd yn ymwybodol o'r gwasanaeth
Brechiadau ffliw	257
Cynllun anhwylderau cyffredin	244
Help i roi'r gorau i ysmygu	171
Atal cenhedlu hormonaidd brys, y cyfeirir ato hefyd fel y 'bilsen fore wedyn'	164
Cyflenwad meddyginiaethau brys	128
Gwasanaeth adolygu meddyginiaethau i gleifion a ryddhawyd	104
Gwasanaeth adolygu defnyddio meddyginiaethau	0
Gwasanaeth adolygu defnyddio offer	0

- ▶ Ymwelodd 65% o'r ymatebwyr â'r fferyllfa'n fisol sy'n adlewyrchu hyd y presgripsiwn.
- ▶ Er nad oedd gan 28% o'r ymatebwyr ffafriaeth o ran yr amser mwyaf cyfleus, dewis y rhai a nododd amser mwyaf cyfleus oedd 3pm i 6pm (21% o'r ymatebion), ac yna 9am i hanner dydd (18% o'r ymatebion) ac yna 12 hanner dydd i 3pm (13%). Dewisodd 7% beidio ag ateb y cwestiwn.
- ▶ O ran y diwrnod mwyaf cyfleus i gael mynediad i fferyllfa, dywedodd 42% o'r ymatebwyr nad oedd ganddynt hoff ddewis, dywedodd 23% o'r ymatebwyr ddyddiau'r wythnos yn gyffredinol, a dywedodd 11% y penwythnosau'n gyffredinol. Dewisodd 8% beidio ag ateb y cwestiwn.
- ▶ Teithiodd 60% o'r ymatebwyr mewn car i fferyllfa ac roedd 28% o'r ymatebwyr yn cerdded i fferyllfa.
- ▶ Nododd 67% o'r ymatebwyr eu bod bob amser yn defnyddio'r un fferyllfa.
- ▶ Nododd 23% o'r ymatebwyr eu bod yn defnyddio gwahanol fferyllfeydd ond y byddai'n well ganddynt ymweld ag un yn fwyaf aml. Dywedodd 2% o'r ymatebwyr mai anaml y byddant yn defnyddio fferyllfa ac ni atebodd 8% o'r ymatebwyr y cwestiwn.
- ▶ Dylanwadwyd yn bennaf ar ddewis fferylliaeth gan agosrwydd at bractis cartref, lleoliad neu feddyg teulu.
- ▶ Roedd 55% yn teimlo y gallent drafod rhywbeth yn breifat gyda fferyllfydd
- ▶ Nododd ymatebwyr mai hyd yr amser teithio i fferyllfa oedd
 - Llai na 5 munud ar gyfer 37% ohonynt
 - 5-15 munud ar gyfer 44% ohonynt
 - 15-20 munud ar gyfer 6% ohonynt
 - 20 munud neu fwy ar gyfer 3% ohonynt
 - Ni atebodd 10% ohonynt

Rhoddodd yr arolwg gyfle i ymatebwyr gynnwys unrhyw wybodaeth arall am wasanaethau fferylliaeth lleol. Dewisodd 131 roi sylwadau ychwanegol. Cafwyd 48 o sylwadau cadarnhaol am fferyllfeydd a dau am feddygon fferyllol, 50 o sylwadau negyddol am fferyllfeydd a dau am feddygon fferyllol, naw a oedd yn gadarnhaol ac yn negyddol, a 21 o arsylwadau.

Mae themâu o'r sylwadau cadarnhaol yn cynnwys:

- Safon ac ansawdd y gwasanaeth a ddarperir
- Y gallu i holi'r fferylllydd am anhwylderau a meddyginiaethau cyffredin
- Gwasanaeth presgripsiwn ailadroddus yn arbed amser
- Staff cyfeillgar, defnyddiol a hawdd mynd atynt

O ran y sylwadau negyddol, y prif themâu oedd:

- agwedd ac ymddygiad staff
- oriau agor (yn enwedig amser cinio, gyda'r nos ac ar benwythnosau),
- newidiadau i ffyrdd o weithio oherwydd y pandemig – er enghraifft gorfod ciwio y tu allan a faint o amser a dreulir yn aros
- cael mynediad i'r gwasanaeth anhwylderau cyffredin ond wedyn cael tâl wedi codi am eitem neu'n cael eu hatgyfeirio i weld meddyg teulu
- diffyg preifatrwydd
- hyd yr amser i bresgripsiynau gael eu dosbarthu, gan gynnwys pan ddefnyddir hyb ar gyfer gweinyddu
- diffyg stoc yn arwain at ail ymweliadau
- lefelau staffio isel ar gyfer maint y gwaith

Dangosodd dadansoddiad o'r ymatebion o'r ymarfer ymgysylltu â'r cyhoedd fod fferyllfeydd yn cael eu defnyddio'n bennaf ar gyfer dosbarthu presgripsiynau, i brynu meddyginiaethau neu i gael cyngor. Mae'r rhan fwyaf o bobl yn ymweld â fferyllfa bob mis ac i'r rhai sydd ganddynt ddewis amser y maent yn ymweld â fferyllfa, 09.00 i 12.00 a 15.00 i 18.00 yw'r adegau mwyaf poblogaidd. O ran diwrnod yr wythnos y mae'n well gan bobl ymweld â fferyllfa, nid oedd gan 42% o ymatebwyr ffafriaeth, dywedodd 23% eu bod yn ffafrio yn ystod yr wythnos yn gyffredinol a dywedodd 11% ei bod yn well ganddynt y penwythnosau yn gyffredinol.

Y dylanwadau mwyaf cyffredin ar y dewis o ba fferyllfa i'w defnyddio yw agosrwydd at gyfeiriad cartref neu bractis meddyg teulu, lleoliad sy'n hawdd ei gyrraedd, ymddiriedaeth yn y staff, ac fel arfer bod ganddynt yr eitemau gofynnol mewn stoc. Roedd 60% o'r ymatebwyr yn gyrru i fferyllfa, y gall 89% o'r ymatebwyr hynny deithio i fferyllfa o fewn 20 munud.

Gofynnwyd i **contractwyr fferyllol** gwblhau holiadur i gefnogi datblygiad yr AAFf, a oedd yn gofyn am y cyfleusterau sydd ar gael, yr angen am wasanaethau nad ydynt wedi'u comisiynu yn yr ardal ar hyn o bryd, ac a oedd gan y fferyllfa ddigon o gapasiti i ateb y galw cynyddol am wasanaethau fferyllol.

Cwblhaodd pob un o'r 131 o fferyllfeydd ar restr fferyllol y Bwrdd Iechyd yr holiadur ar adeg yr arolwg. Cynhaliwyd yr arolwg o'r 18^{fed} Tachwedd 2020 i'r 20^{fed} Rhagfyr 2020.

Ceir manylion yr ymatebion i'r holiadur yn Adran 1.5.4 o'r AAFf drafft llawn ac mae copi o holiadur y contractwr fferyllol wedi'i gynnwys yn Atodiad I.

Prif uchafbwyntiau'r ymatebion i'r holiaduron yw fel a ganlyn:

Cadarnhaodd 131 fferyllfa fod man ymgynghori ar gael, sy'n bodloni'r gofynion.

Cadarnhaodd 108 fferyllfa fod digon o gapasiti o fewn eu safle presennol a'u lefelau staffio i reoli cynnydd yn y galw am wasanaethau fferyllol yn eu hardal. Nid oedd gan 20 fferyllfa ddigon o gapasiti ar hyn o bryd, ond gallent wneud addasiadau i reoli cynnydd yn y galw am wasanaethau fferyllol.

Nid oedd gan 3 fferyllfa ddigon o gapasiti a byddent yn ei chael yn anodd rheoli unrhyw gynnydd yn y galw am wasanaethau fferyllol yn y dyfodol.

Mae'r ymatebion i holiaduron contractwyr fferyllol yn dangos bod gan bob un o'r fferyllfeydd man ymgynghori. Mae'r rhain yn hanfodol ar gyfer darparu rhai gwasanaethau gwell ac i gefnogi cynnydd yn yr ystod o wasanaethau y gallai fferyllfeydd eu cynnig yn y dyfodol. Cadarnhaodd yr ymatebion hefyd fod gan y rhan fwyaf o fferyllfeydd (98%) y gallu i reoli neu wneud addasiadau i reoli cynnydd yn y galw am wasanaethau fferyllol.

Gwahoddwyd pob un o'r 13 **practis meddygon teulu sy'n dosbarthu** ym Mwrdd Iechyd Prifysgol Aneurin Bevan i gwblhau holiadur ond dim ond 4 a ymatebodd. Roedd yr holiadur yn cynnwys gwybodaeth am oriau agor y dosbarthwyr, y gwasanaethau fferyllol a gynigiwyd a'r gallu i reoli unrhyw gynnydd yn y galw.

Ceir manylion yr ymatebion i'r holiadur yn Adran 1.5.4 o'r AAFf drafft llawn ac mae copi o'r holiadur practis meddygon teulu sy'n dosbarthu wedi'i gynnwys yn Atodiad J.

Prif bwyntiau'r ymatebion yw:

- ▶ Mae'r gweinyddwyr mewn tri o'r practisau ar agor drwy'r dydd, gan agor naill ai 08.00 neu 08.30 a chau am 18.00 neu 18.30), ond yn y pedwerydd practis mae ar agor o 8.30 i 14.30. Dim ond un dosbarthwr sy'n cau amser cinio.
- ▶ Mae un practis yn dosbarthu'r holl bresgripsiynau ar gyfer offer, mae dau ond yn dosbarthu rhwymynau ac nid yw'r pedwerydd yn dosbarthu unrhyw rwymyn.

Mae gan ddau o'r practisau ddigon o gapasiti o fewn eu safleoedd presennol a'u lefelau staffio i reoli cynnydd yn y galw am y gwasanaeth fferyllol, ond nid yw dau arall yn yr un sefyllfa a byddant yn cael anhawster i reoli cynnydd yn y galw yn ystod cyfnod yr AAFf.

Bylchau Presennol yn y Ddarpariaeth

Mae Bwrdd Iechyd Prifysgol Aneurin Bevan wedi nodi'r anghenion presennol canlynol mewn perthynas â darparu gwasanaethau fferyllol, sydd wedi'i rannu'n Rhwydweithiau Gofal Cymdogaeth:

RhGCau	Bylchau yn y Gwasanaethau a Ddarperir
Dwyrain Blaenau Gwent	Rhoi'r gorau i ysmygu lefel 3 - mae angen darparwr y gwasanaeth hwn yn y Blaenau ar hyn o bryd.
Gorllewin Blaenau Gwent	Adolygiad o feddyginiaethau rhyddhau - mae angen y gwasanaeth hwn ar hyn o bryd yn ardal ddeheuol Cwm. Atal cenhedlu hormonaidd brys - mae angen y gwasanaeth hwn ar hyn o bryd yn ardal ddeheuol Cwm. Rhoi'r gorau i ysmygu lefel 3 - mae angen y gwasanaeth hwn ar hyn o bryd yn ardal Cwm.

Gogledd Caerffili	Nid oes unrhyw anghenion cyfredol wedi'u nodi yn yr ardal hon
De Caerffili	Rhoi'r gorau i ysmygu lefel 3 - mae angen y gwasanaeth hwn ar hyn o bryd yn ardal ogleddol Senghenydd a Llanbradach. Nid yw'r bwrdd iechyd wedi nodi unrhyw anghenion ar gyfer y gwasanaeth hwn yn y dyfodol.
Dwyrain Caerffili	Atal cenhedlu hormonaidd brys - mae angen y gwasanaeth hwn ar hyn o bryd yng Nghwmfelinfach. Rhoi'r gorau i ysmygu lefel 3 - mae angen darparwr y gwasanaeth hwn ar hyn o bryd yng Nghwmfelinfach.
Gogledd Sir Fynwy	Nid oes unrhyw anghenion cyfredol wedi'u nodi yn yr ardal hon.
Gogledd Sir Fynwy	Nid oes unrhyw anghenion cyfredol wedi'u nodi yn yr ardal hon.
Dwyrain Casnewydd	Rhoi'r gorau i ysmygu lefel 3 - mae angen darparwr y gwasanaeth hwn ar hyn o bryd yn Llanmartin a Llyswry.
Gorllewin Casnewydd	Atal cenhedlu hormonaidd brys - mae angen y gwasanaeth hwn ar hyn o bryd ym Maerun. Rhoi'r gorau i ysmygu lefel 3 - mae angen darparu'r gwasanaeth hwn ar hyn o bryd yn Bassaleg a Maerun, ac am ledaeniad gwell o fferyllfeydd yng Nghasnewydd ei hun. Brechtu rhag y ffliw - mae angen fferyllfa ar hyn o bryd i ddarparu'r gwasanaeth hwn ym Metws a Maerun.
Gogledd Torfaen	Rhoi'r gorau i ysmygu lefel 2 - mae angen ar hyn o bryd i'r holl fferyllfeydd darparu'r gwasanaeth hwn yn yr ardal.
De Torfaen	Nid oes unrhyw anghenion cyfredol wedi'u nodi yn yr ardal hon.

Bylchau'r Dyfodol o ran Darparu Gwasanaethau

Wrth ddatblygu'r AAFf drafft, mae Bwrdd Iechyd Prifysgol Aneurin Bevan wedi ystyried y datblygiadau hysbys canlynol yn y dyfodol:

- Y twf a ragwelir yn y boblogaeth a'r boblogaeth sy'n heneiddio,
- Datblygiadau Tai,
- Adleoli practisau meddygon teulu, ac
- Y Strategaeth Dyfodol Clinigol.

Yn ogystal, mae'r Bwrdd Iechyd wedi ystyried y ddogfen "Fferylliaeth; Cyflawni Cymru Iachach" sy'n nodi'r nodau hirdymor ar gyfer trawsnewid gwasanaethau er mwyn sicrhau'r budd iechyd mwyaf o feddyginiaethau a bresgripsiynir.

Mae'r Bwrdd Iechyd wedi nodi'r anghenion canlynol yn y dyfodol mewn perthynas â darparu gwasanaethau fferyllol, sydd wedi'i rannu'n Rhwydweithiau Gofal Cymdogaeth (RhGCau):

RhGCau	Datblygiadau'r Dyfodol o ran Darparu Gwasanaethau
Dwyrain Blaenau Gwent	Cyfeiriad grŵp cleifion lefel 3 rhoi'r gorau i ysmegu - mae angen i bob fferyllfa ddarparu'r gwasanaeth hwn erbyn 1 Ebrill 2022. Os na fydd hynny'n digwydd bryd hynny, o 1 Ebrill 2022, bydd angen darparu'r gwasanaeth hwn yn y dyfodol mewn saith lleoliad wedi'u gwasgaru'n gyfartal ledled yr ardal, mewn ardaloedd lle ceir mwy o ddwysedd poblogaeth. Brechu rhag y ffliw - yn y dyfodol mae angen i'r gwasanaeth hwn gael ei ddarparu gan yr holl fferyllfeydd yn yr ardal o'r tymor ffliw nesaf. Os na fydd hynny'n digwydd bryd hynny, o 1 Medi 2022, bydd angen darparu'r gwasanaeth hwn yn y dyfodol mewn saith lleoliad wedi'u gwasgaru'n gyfartal ledled yr ardal, mewn ardaloedd lle ceir dwysedd uwch y boblogaeth.

Gorllewin Blaenau Gwent	Cyfeiriad grŵp cleifion lefel 3 rhoi'r gorau i ysmegu - mae angen i bob fferyllfa ddarparu'r gwasanaeth hwn erbyn 1 Ebrill 2022. Os na fydd hynny'n digwydd bryd hynny, o 1 Ebrill 2022, bydd angen darparu'r gwasanaeth hwn yn y dyfodol mewn naw lleoliad wedi'u gwasgaru'n gyfartal ledled yr ardal, mewn ardaloedd lle ceir mwy o ddwysedd poblogaeth.
Gogledd Caerffili	Cyfeiriad grŵp cleifion lefel 3 rhoi'r gorau i ysmegu - mae angen i bob fferyllfa ddarparu'r gwasanaeth hwn erbyn 1 Ebrill 2022. Os na fydd hynny'n digwydd, o 1 Ebrill 2022 bydd angen darparu'r gwasanaeth hwn mewn 15 lleoliad wedi'u dosbarthu'n gyfartal ar draws yr ardal, mewn ardaloedd lle ceir mwy o ddwysedd poblogaeth.
De Caerffili	Cyfeiriad grŵp cleifion lefel 3 rhoi'r gorau i ysmegu - mae angen i bob fferyllfa ddarparu'r gwasanaeth hwn erbyn 1 Ebrill 2022. Os na fydd hynny'n digwydd bryd hynny, o 1 Ebrill 2022, bydd angen darparu'r gwasanaeth hwn yn y dyfodol mewn 14 lleoliad wedi'u gwasgaru'n gyfartal ledled yr ardal, mewn ardaloedd lle ceir mwy o ddwysedd poblogaeth.
Dwyrain Caerffili	Cyfeiriad grŵp cleifion lefel 3 rhoi'r gorau i ysmegu - mae angen i bob fferyllfa ddarparu'r gwasanaeth hwn erbyn 1 Ebrill 2022. Os na fydd hynny'n digwydd bryd hynny, o 1 Ebrill 2022, bydd angen darparu'r gwasanaeth hwn yn y dyfodol mewn 14 lleoliad wedi'u gwasgaru'n gyfartal ledled yr ardal,

	mewn ardaloedd lle ceir mwy o ddwysedd poblogaeth.
Gogledd Sir Fynwy	Cyfeiriad grŵp cleifion lefel 3 rhoi'r gorau i ysmegu - mae angen i bob fferyllfa ddarparu'r gwasanaeth hwn erbyn 1 Ebrill 2022. Os na fydd hynny'n digwydd, o 1 Ebrill 2022 bydd angen darparu'r gwasanaeth hwn mewn 11 lleoliad wedi'u dosbarthu'n gyfartal ar draws yr ardal, mewn ardaloedd lle ceir mwy o ddwysedd poblogaeth.
Gogledd Sir Fynwy	Cyfeiriad grŵp cleifion lefel 3 rhoi'r gorau i ysmegu - mae angen i bob fferyllfa ddarparu'r gwasanaeth hwn erbyn 1 Ebrill 2022. Os na fydd hynny'n digwydd bryd hynny, o 1 Ebrill 2022, bydd angen darparu'r gwasanaeth hwn yn y dyfodol mewn saith lleoliad wedi'u gwasgaru'n gyfartal ledled yr ardal, mewn ardaloedd lle ceir mwy o ddwysedd poblogaeth.
Dwyrain Casnewydd	Yn y dyfodol, bydd angen fferyllfa o fewn datblygiad Glan Llyn o 1 Ebrill 2023 sydd, o leiaf, ag oriau agor craidd o: • tan 18.30 o ddydd Llun i ddydd Gwener, a • 09:00 i 13:00 ar ddyddiau Sadwrn Yn y dyfodol, bydd angen i'r fferyllfa hon ddarparu'r gwasanaethau canlynol o'r pwynt y mae wedi'i chynnwys yn y rhestr fferyllol: • Yr holl wasanaethau hanfodol, • Y gwasanaeth adolygu'r defnydd o feddyginiaethau a'r gwasanaeth adolygu dosbarthu meddyginiaethau,

	Gwasanaethau gwell atal cenhedlu hormonaidd brys, lefelau rhoi'r gorau i ysmegu 2 a 3, defnydd dan oruchwyliaeth, y gwasanaeth anhwylder cyffredin, y gwasanaeth cyflenwi meddyginiaethau brys, brechiadau rhag y fflw, y gwasanaeth lleihau gwastraff a'r gwasanaethau gweinyddu meddyginiaethau. Rhoi'r gorau i ysmegu lefel 2 - mae angen darparwr y gwasanaeth hwn ar hyn o bryd yn Llanmartin a Llyswry. Cyfeiriad grŵp cleifion lefel 3 rhoi'r gorau i ysmegu - mae angen i bob fferyllfa ddarparu'r gwasanaeth hwn erbyn 1 Ebrill 2022. Os na fydd hynny'n digwydd, o 1 Ebrill 2022 bydd angen darparu'r gwasanaeth hwn mewn 15 lleoliad wedi'u dosbarthu'n gyfartal ar draws yr ardal, mewn ardaloedd lle ceir mwy o ddwysedd poblogaeth.
Gorllewin Casnewydd	Cyfeiriad grŵp cleifion lefel 3 rhoi'r gorau i ysmegu - mae angen i bob fferyllfa ddarparu'r gwasanaeth hwn erbyn 1 Ebrill 2022. Os na fydd hynny'n digwydd, o 1 Ebrill 2022 bydd angen darparu'r gwasanaeth hwn mewn 18 lleoliad wedi'u dosbarthu'n gyfartal ar draws yr ardal, mewn ardaloedd lle ceir mwy o ddwysedd poblogaeth.
Gogledd Torfaen	Yn y dyfodol, mae angen fferyllfa o fewn datblygiad Pentref Trefol Mamheilad, unwaith y bydd wedi'i chwblhau, sydd, o leiaf, ag oriau agor craidd o: tan 18.30 o ddydd Llun i ddydd Gwener, a

	• 09:00 i 13:00 ar ddyddiau Sadwrn Yn y dyfodol, bydd angen i'r fferyllfa hon ddarparu'r gwasanaethau canlynol o'r pwynt y mae wedi'i chynnwys yn y rhestr fferyllol: • Yr holl wasanaethau hanfodol, • Y gwasanaeth adolygu'r defnydd o feddyginiaethau a'r gwasanaeth adolygu dosbarthu meddyginiaethau, • Gwasanaethau gwell atal cenhedlu hormonaidd brys, lefelau rhoi'r gorau i ysmegu 2 a 3, defnydd dan oruchwyliaeth, y gwasanaeth anhwylder cyffredin, y gwasanaeth cyflenwi meddyginiaethau brys, brechiadau rhag y fflw, y gwasanaeth lleihau gwastraff a'r gwasanaethau gweinyddu meddyginiaethau. Cyfeiriad grŵp cleifion lefel 3 rhoi'r gorau i ysmegu - mae angen i bob fferyllfa ddarparu'r gwasanaeth hwn erbyn 1 Ebrill 2022. Os na fydd hynny'n digwydd, o 1 Ebrill 2022 bydd angen darparu'r gwasanaeth hwn mewn 11 lleoliad wedi'u dosbarthu'n gyfartal ar draws yr ardal, mewn ardaloedd lle ceir mwy o ddwysedd poblogaeth.
De Torfaen	Cyfeiriad grŵp cleifion lefel 3 rhoi'r gorau i ysmegu - mae angen i bob fferyllfa ddarparu'r gwasanaeth hwn erbyn 1 Ebrill 2022. Os na fydd hynny'n digwydd, o 1 Ebrill 2022 bydd angen darparu'r gwasanaeth hwn mewn 15 lleoliad wedi'u dosbarthu'n gyfartal ar

	draws yr ardal, mewn ardaloedd lle ceir mwy o ddwysedd poblogaeth.
--	--

Casgliad.

Mae'r asesiad o anghenion fferyllol yn nodi bylchau presennol yn y gwasanaethau a ddarperir a hefyd yn archwilio newidiadau a ragwelir o fewn oes y ddogfen, er enghraifft, y twf a ragwelir yn y boblogaeth. O ystyried demograffeg bresennol y boblogaeth, amcanestyniadau tai a dosbarthiad darparwyr gwasanaethau ar draws ardal y bwrdd iechyd, daw'r ddogfen i'r casgliad y bydd y ddarpariaeth bresennol o wasanaethau yn ddigonol er mwyn diwallu anghenion y trigolion yn y dyfodol, yn ystod oes pum mlynedd yr asesiad anghenion fferyllol hwn, ac eithrio yn ardaloedd Dwyrain Casnewydd a Gogledd Torfaen. Mae'r bwrdd iechyd wedi nodi bod angen fferyllfa yn y dyfodol yn yr ardaloedd canlynol:

- datblygiad Glan Llyn yn Nwyrain Casnewydd (gweler pennod 15), a
- Pentref Trefol Mamheilad (gweler pennod 17).

Bydd yn ofynnol i bob un o'r fferyllfeydd hyn agor am nifer penodol o oriau agor craidd a darparu amrywiaeth o wasanaethau fferyllol.

Mae'r bwrdd iechyd hefyd wedi nodi y gall fod angen darparu'r gwasanaeth cyfarwyddyd grŵp cleifion lefel 3 rhoi'r gorau i ysmegu yn y dyfodol mewn nifer o leoliadau o 1 Ebrill 2022 os nad yw pob un o'r fferyllfeydd presennol yn ei ddarparu. Mae hefyd wedi nodi'r angen yn y dyfodol am y gwasanaeth brechu rhag y fflw yn Nwyrain Blaenau Gwent.

Rhowch eich barn i ni ar AAFf drafft Bwrdd Iechyd Prifysgol Aneurin Bevan drwy gwblhau'r arolwg ymgynghori.

Gellir cwblhau'r arolwg ar-lein **Cymraeg**
<https://www.smartsurvey.co.uk/s/W63QSB/>
 Or **Saesng**- <https://www.smartsurvey.co.uk/s/182533/>

Gellir gofyn am fersiwn bapur o'r arolwg ymgynghori drwy e-bostio ABB.PharmacyServices@wales.nhs.uk neu drwy ffonio 01495 241260

Bydd yr arolwg ymgynghori yn cau ar y 31^{ain} Gorffennaf 2021.

Nodwyd y sefydliadau canlynol fel partïon y mae'n rhaid ymgynghori â hwy, fel y nodir yn Rheoliadau'r Gwasanaeth Iechyd Gwladol (Gwasanaethau Fferyllol) (Cymru) 2020, yn ogystal ag aelodau o'r cyhoedd.

- Pwyllgor Fferyllol Lleol Cymru (Fferylliaeth Gymunedol Cymru)
- Ardal Pwyllgor Meddygol Lleol Bwrdd Iechyd Aneurin Bevan
- Contractwyr fferyllol a restrir ar restr fferyllol Bwrdd Iechyd Prifysgol Aneurin Bevan
- Unrhyw fferyllfa cynllun peilot y mae'r Bwrdd Iechyd wedi gwneud trefniadau gyda hi ar gyfer darparu unrhyw wasanaethau fferyllol lleol (nid oes un o few ardal Bwrdd Iechyd Prifysgol Aneurin Bevan)
- Practisau meddygon teulu sy'n dosbarthu
- Unrhyw sefydliad y mae'r Bwrdd Iechyd wedi gwneud trefniadau gydag ef ar gyfer darparu gwasanaethau dosbarthu
- Practisau Meddygon Teulu ym Mwrdd Iechyd Prifysgol Aneurin Bevan
- Cyngor Iechyd Cymunedol Aneurin Bevan neu unrhyw grŵp arall sy'n cynrychioli cleifion, defnyddwyr neu gymuned yn yr ardal hon sydd â diddordeb mewn darparu gwasanaethau fferyllol yn ei ardal, gan gynnwys Grwpiau Cyfranogiad Cleifion
- Bwrdd Rhanbarthol Gwent
- Awdurdodau lleol - Cyngorau Sirol Blaenau Gwent, Caerffili, Sir Fynwy, Casnewydd a Thorfaen.
- Byrddau Iechyd Lleol Cyfagos – Bwrdd Iechyd Addysgu Powys, Bwrdd Iechyd Prifysgol Cwm Taf Morgannwg a Bwrdd Iechyd Prifysgol Caerdydd a'r Fro